

Hold og stell av kanin

Kaniner har blitt mer og mer populære som husdyr de seneste årene og troner nå på 3. plass, rett bak katt, i popularitet på verdensbasis. De er fantastiske kjæledyr, men i motsetning til den generelle oppfatningen krever de en god del stell, tid og kjærlighet. Med riktig stell og hold kan de faktisk bli 10-12 år, noe som er like gammelt som en hund.

De færreste kjøper valper på impuls, men innhenter informasjon og planlegger fremtiden. Det samme burde gjelde når man får en kanin.

Litt info

Latinsk navn: *Oryctolagus Cuniculus*.

Gjennomsnittlig alder: 8-10 år

Kjønnsmodning *hunner: 4-9 måneder*

hanner: 6-10 måneder

Fôring

Selv om mange tror det, er ikke kaninen en gnager. Gnagere har kun 4 fortenner, mens kaniner har 6. I tillegg til de fire synlige, har de et sett med korte "peg-teeth" som ligger på baksiden av de øvre fortennene. Tennene, både de foran og jekslene, vokser hele livet og det er derfor viktig å passe på at disse ikke blir for lange. Kaniner er avhengig av å beite, så hoveddelen av dietten (ca 80%) bør bestå av friskt, grønt og velluktende høy. Høyets struktur kombinert med tyggebevegelsen til kaninen gjør at jekslene slipes kontinuerlig. Vi anbefaler å ta med kaninen til en helsesjekk hos veterinær for å få sjekket tenner og allmenntilstand en gang i året.

Kaniner har en fordøyelse som er utviklet for å nyttiggjøre seg næringsfattig og fiberrik plantekost.

I tillegg til høy bør de få pellets. Pellets er et tilleggsfôr som skal sikre at kaninen får i seg nødvendige mineraler og vitaminer. Sammen med høy gir dette et velbalansert og fiberrikt kosthold. Veiledende mengde pellets er 20-25 gram pr.kg kroppsvekt. **For en kanin som veier 2 kg tilsvarer dette et par spiseskjeer daglig.** Unge kaniner skal ha tilmålt mengde etter forventet voksenvekt. En god pellets har et fiberinnhold på minimum 20%, jo høyere, jo bedre. Proteininnholdet bør ligge på 12-14%, fettinnholdet på 3% og kalsium på 1 %. Vi har Brit Animals, Prestige complete, Selective og Oxbow i butikken som er av de best sammensatte fôrene til kanin.

Grønnsaker fungerer som et viktig og spennende supplement til kaninens øvrige diett, men det betyr ikke at de kan få hva som helst av grønnsaker og i frie mengder. 2 dl friske grønne blader er noe de fleste kaniner tåler, så fremt den øvrige dietten overholdes. Selv om vi er opplært til at kanin og gulrot hører sammen er dette faktisk en generell feiloppfatning. Kaniner anbefales nemlig ikke å spise selve roten da denne inneholder veldig mye sukker og stivelse. Da fordøyelsen ikke klarer å nyttiggjøre seg av noen av delene, bør man heller servere den ferske grønne toppen om man skal gi noe av gulrotplanten til kaninen. Bare husk å vaske det grundig først da det ofte er sprøytet. Evt kan man kjøpe økologiske gulrøtter.

Eksempler på grønnsaker man kan gi:

- Gulrotgress
- Ruccolasalat
- Romanosalat
- Hjertebladsalat
- Lollosalat
- Grønn paprika
- Fennikel
- Selleri
- Gresskar
- Reddiker
- Basilikum
- Persille

Kaniner elsker også å ha kvist som kos. De kan rense en pinne for bark på noen sekunder og smågnage litt nå og da. Dette kan være forebyggende og hindre destruksjon av annet treverk rundt omkring i huset. Ikke gi grener av trær som gir frukter med stein, som kirsebær-, morell- eller plommetrær. Disse vil være giftige for kaninen.

Eksempler på trygge tresorter:

- Rogn
- Gran
- Osp
- Bjørk
- Ask
- Epletrær
- Pæretrær
- Ripskvister
- Bringebærkvister
- Solbærkvister
- Blåbærlyng

Bur og sånt

Alle vet at kaninen hopper. Når det allikevel er utbredt å ha kaninene sine i små bur, skyldes nok dette uvitenhet og det faktum at få har stilt spørsmål ved denne tradisjonen som strekker seg helt tilbake til 500-tallet. Med dagens kunnskap er det

heldigvis ingen grunn til å la våre familiedyr leve på samme måte som produksjonsdyrene gjør. Med litt kreativitet og innsatsvilje er det heldigvis enkelt og tilby dem muligheten til et stimulerende og tilfredstillende liv.

Mange velger å ha kaninene frittgående i hele boligen, mens andre har restriksjoner og lar dem være i ulike inngjerdinger på natten, eller når menneskene er ute av huset. En del kaniner er også henvist til egne rom når de ikke er under oppsyn. Det er heldigvis mye man med sikkerhet kan si fører til økt velferd for kaniner. Kunnskap om artens naturlige atferd, biologi, fysikk og sosiale behov gjør det mulig å vite hvordan man best skal sørge for sitt familiedyr.

Kaniner er designet for å være mye i bevegelse, med sterke bakbein og lynrask reaksjonsevne. Kaniner som lever et stillesittende liv i bur, uten mulighet til å løpe fritt, utvikler benskjørhet og forkalkningsgikt. Porøse knokler og redusert bevegelse i muskler og ledd gir kaninen smerter, og gjør den mer utsatt for brudd og skader. Kaniner kan utvikle benskjørhet allerede etter seks måneder i små bur. Studier viser at kaniner som vokser opp i binger med løpemuligheter, har en langt sterkere kropp og tettere benmasse enn sine artsfrender som lever i bur. Gi dine kaniner et godt liv gjennom bevegelse! **Uavhengig av om kaninen bor ute eller inne er det avgjørende for kaninens trivsel at de har stor plass å bo på. Et bur er aldri nok!**

Et vanlig kaninbur kan godt fungere som en "base" der kaninen har høy, do, vann og mat, også kan man ha en innhegning rundt buret om man ikke vil at den skal få løpe helt fritt.

Utekaniner

Det er viktig å beskytte kaninene mot ekstreme temperaturer, både mot hete på sommeren og kulde på vinteren. Vi har ikke ville kaniner i Norge, men der det finnes ville kaniner lever de i underjordiske tunneller hvor de ikke utsettes for veldige temperaturendringer. På sommeren holder det seg relativt kjølig i hulene, mens det om vinteren holdes tilstrekkelig varmt og lunt. På denne måten er kaninen tilpasningsdyktig til årstidene.

TROPE HAGEN

.NO

Problem kommer imidlertid når vi tar kaninen ut av deres naturlige element og oppbevarer dem i bur. Buret er over bakkeplan og gjør at kaninen utsettes for all slags vær og temperatur, noe de i naturen ville ha søkt tilflukt for. I Norge er det for eksempel problemer knyttet til det å ha kaniner ute hele året grunnet harde og iskalde vintre. Det er vårt ansvar å sørge for så gode forhold som mulig, og om de bor ute bør man sørge for at de har et lunt og tørt hus, en stor og sikker løpegård de alltid har tilgang til. Buret bør være godt isolert slik at kaninen kan trekke inn om det blir ned-

bør og vind. En varmelampe kan være lurt å bruke så man får opp temperaturen i buret. Man anbefaler også at utekaniner får seg en venn. Vinteren er lang, og en kanin som sitter alene ute får ikke dekket sine sosiale behov.

Den optimale temperaturen for kaniner er 15-22 grader, tilsvarende en nordisk sommer. Selv om kaniner utvikler vinterpels vil de fremdeles være utsatte for benskjørhet som forsterkes ved kulde. Det er også viktig å merke seg at kaniner ikke tåler hurtige

temperaturendringer, så man kan ikke ta med dyrene inn og ut i vinterhalvåret. Man kan derfor heller ikke flytte en kanin som er vant med å bo inne ut på vinteren, men bør vente med dette til det er milde sommertemperaturer.

Kaniner er kaniner og vil ha behov for å gnage og grave. Enkelte er mer ivrige enn andre. Av samme grunn som en katt får tildelt klorestativ og dokasse, bør en kanin også få et tilrettelagt bomiljø. For at kaninens naturlige behov ikke skal gå utover bordbein, lister og skap, må man sørge for at de har annet lovlig gnagermateriale. Pappesker, pinner, gnagerprodukter av spisbart kvistverk og andre aktivitetstilbud må alltid være tilgjengelig. Om kaninen viser stor interesse for trelister, kan man bytte ut disse med plastlister, eller dekke de eksisterende kanaler eller tape med sandpapiraktig overflate, som sklisikringstape. Alle ledninger må være forsvarlig skjult ved f.eks ledningsskjulere eller -kanaler. Stikkontakter kan også plasseres høyere på veggen slik at ledningen som er i bruk ikke er tilgjengelig for kaninen. Tette mediebenker kan også skjule store mengder ledninger. Med en kanin i huset må du tenke annerledes. Mobilladere og støvsugere med kontakten ute kan ikke lenger ligge fremme slik at kaninen kan nå ledningene. Vær årvåken ved aktiviteter som krever strøm, evt steng kaninen inne på et kaninsikkert rom under slike aktiviteter. Kaniner er renslige dyr og kan lett "dotrenes". En dokasse til katt med pelletert strø er midt i blinken for en kanin. Denne kan godt plasseres i hjørnet av det daglige oppholdsstedet til kaninen. Et godt tips for å lette dotreningen kan være å henge høyhekken over doen, de vil gjerne spise og gå på do samtidig.

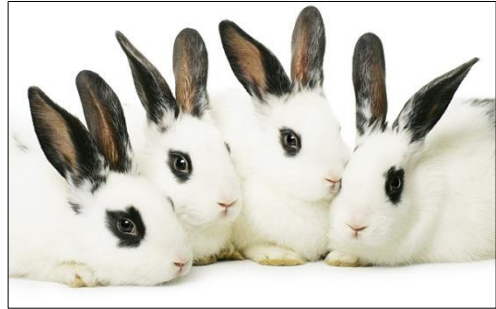
Kaniner er kolonidyr og bør få være endel av familien. Har man i tillegg mulighet til å ha flere kaniner sammen er dette selvfølgelig det beste. Uansett hvor mye kjærlighet og omsorg vi mennesker gir en kanin kan det aldri erstatte samholdet en annen kanin kan gi.

Forutsetningen for å ha flere kaniner sammen er at alle er kastret. To ukastrede hanner begynner ofte å sloss, en hann og en hunn gir,

ikke overraskende, veldig mange kaniner og to ukastrede hunner kan innimellom være grinete og territorielle. En annen viktig grunn til at vi

spesielt anbefaler kastring av hunnkaniner er at ukastrede hunner har en veldig stor risiko for å få livmorkreft, og dette er selvfølgelig ikke ønskelig. Derfor bør de kastre selv om man bare har en hunnkanin alene. Har man en hannkanin alene er ikke kastring nødvendig, men de kan bli veldig opptatt av å urinmarkere og å ri på ting når de når kjønnsmoden alder. Er dette et problem er kastring løsningen.

Kjønnsmodning for hunnkaniner er 4-9 mnd og hannkaniner er 6-10 mnd. Men små og dvergraser modnes gjerne noe tidligere enn de større rasene.

Barn og kaniner

Kaninunger er søte, men de vokser fort opp. etter bare noen måneder er de voksne, med sterk vilje og destruktive tendenser. De krever stimulering gjennom selskap og læring, oppfølging av noen som kan oppdage symptomer på ubehag, samt respekt og trygghet.

Barn kan også være søte, men for en kanin kan de samme barna være en kilde til redsel, ubehag og frykt. Små barn og kaniner kan være en dårlig kombinasjon. En kanin som til stadighet blir forfulgt av ivrige barnehender og løpende barneføtter vil bli utrygg, og utrygge kaniner vil enten løpe, eller bite fra seg.

Kaniner er også skjøre dyr som lett kan få skader som følge av dårlig håndtering. Kaniner liker generelt sett ikke å bli båret eller holdt fast. Det er også sjelden de vil sitte på fanget for å kose, men de aller fleste setter pris på kos når de får sitte på gulvet og bestemme selv.

La barna hjelpe til med kaninen, men ikke insister på at det er barnets ansvar alene. Barn bør alltid holdes under oppsikt når de samhandler med kaninen. Når du har en kanin som føler seg trygg, vil den sjarmere ved å rase gjennom leiligheten, kaste seg omkring i gledeshopp og komme bort til deg og forlange klapp.

Hvordan holde en kanin:

- Kaniner skal ALDRI holdes etter ørene
- Kaniner skal ALDRI holdes etter nakkeskinnet
- Kaniner skal ALLTID holdes i et fast og trygt grep. Bruk begge hender. Hold en hånd under rumpa mens du støtter overkroppen med den andre. Hold kaninen godt inntil kroppen slik at den ikke føler at den mister fotfeste.

Tegn til sykdom:

Du bør daglig sjekke kaninen for skader eller tegn til ubehag. En kjapp helsesjekk kan innebære observasjon av dyrets adferd. Oppfører den seg normalt? Løper den rundt og kommer før å møte deg, eller sitter den plutselig uinteressert i en krok? Har den spist like mye mat som den pleier?

Man bør gå over kaninens kropp og se etter evt sår det kan gå betennelse i, plutselige verkebyller, verkende øyne, siklende munn, våt snute, avføring som sitter fast i pelsen, og kaninens generelle hold. Man bør også ha kontroll på mengde og størrelse på avføringen for å kunne reagere om denne plutselig blir mindre eller opphører. Ikke nøl med å ta kontakt med veterinær ved det minste tegn på forandring. Kaniner er byttedyr i naturen og viser sjelden store tegn til sykdom da syke dyr har større sjanse for å bli tatt av rovdyr. Dessverre ser vi ofte at mange kommer seg så altfor sent til veterinær og da er det ofte lite annet vi kan gjøre enn å la dyret få slippe.

Oppsummering:

Kaniner er morsomme og kjærlige dyr som liker å være en del av flokken. De krever ro, stabilitet, god plass å løpe rundt på og et relativt strengt fôringsregime, men om du er villig til å gi de dette, vil de gi deg så mye mer tilbake.

